

Przedmiotowy system oceniania

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Mapa					
1. Geograficzny punkt widzenia	- definiować pojęcia: geografia, środowisko przyrodnicze i geograficzne, - wymienić elementy środowiska przyrodniczego.	- definiować elementy środowiska przyrodniczego, podawać przykłady, - podać źródła wiedzy geograficznej.	podać powiązania między elementami środowiska przyrodniczego i geograficznego.	- omówić korelację geografii z innymi dziedzinami nauki, - podać przykłady osiągnięć geografii jako nauki.	- omówić główne etapy rozwoju geografii, - scharakteryzować osiągnięcia geografii jako nauki.
2. Mapa źródłem informacji geograficznej	- podać definicję mapy, - podać przykłady zastosowania mapy.	omówić rodzaje map.	wymienić i zdefiniować elementy mapy.	omówić podstawowe elementy, cechy i rodzaje map.	przedstawić rodzaje odwzorowań i ich zastosowanie.
3. Skala mapy	- podać definicję skali, - porównać wielkość skal.	obliczać odległość rzeczywistą na podstawie mapy.	- przeliczać odległości na podstawie różnych skal, - przeliczać wszystkie rodzaje skal.	- omówić pojęcie generalizacji i jej roli w tworzeniu map, - obliczać skale na podstawie znajomości odległości.	- obliczać rzeczywiste powierzchnie, - obliczać skale na podstawie znajomości powierzchni.
4. Mapa i plan	podać różnice między mapą a planem.	- analizować mapę i plan, - orientować mapę w terenie, - zdefiniować siatkę geograficzną i kartograficzną.	- skonstruować prosty plan okolicy, obliczając skalę, - zdefiniować odwzorowanie.	- omówić główne rodzaje odwzorowań, - podać przykłady odwzorowań umownych.	- rozpoznawać rodzaje odwzorowań na podstawie siatek kartograficznych, - analizować mapy i plany, korzystając z programów komputerowych.
5. Język mapy	odczytać wysokość bezwzględną punktu.	- obliczać wysokość względną, - podawać nazwy metod kartograficznych.	rozpoznawać metody kartograficzne prezentacji treści na mapach.	- odczytywać rzeźbę na podstawie poziomic, - opisywać środowisko na podstawie mapy.	analizować mapy satelitarne.
6. Mapa świata	wskazać kontynenty i oceany.	charakteryzować rzeźbę na podstawie mapy.	wskazać główne obiekty geograficzne na poszczególnych kontynentach.	wskazać położenie państw Europy.	wskazać położenie wielu obiektów geograficznych: przyrodniczych i politycznych.
7. Współrzędne geograficzne	wskazać na mapie półkule północną i południową, wschodnią i zachodnią.	- zdefiniować długość i szerokość geograficzną, - opisać cechy południków i równoleżników.	odczytać położenie punktów na mapie.	- odczytać położenie obszaru, - opracować trasę podróży, uwzględniając współrzędne geograficzne.	wytyczyć trasę na podstawie GPS.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
DZIAŁ 2. Kształt i ruchy Ziemi					
8. Ziemia we Wszechświecie	• podać definicję planety i gwiazdy, • wymienić kolejno planety Układu Słonecznego.	• porównać cechy planety i gwiazdy, • wymienić cechy planet wewnętrznych i zewnętrznych.	• opisać geocentryczny i heliocentryczny model budowy Wszechświata.	• porównać model heliocentryczny i geocentryczny, • omówić fazy Księżyca.	• omówić schematy zaćmienia Księżyca i Słońca.
9. Kształt i rozmiary Ziemi	• podać nazwę kształtu Ziemi, • podać długość promienia ziemskiego i równika.	• przedstawić argumenty potwierdzające kulistość Ziemi.	• porównać kształt kulisty i elipsoidalny.	• omówić cechy geoidy.	• podać zasadę wyznaczania geoidy.
10. Ruch obrotowy Ziemi	• określić kierunek i okres ruchu obrotowego.	• omówić prędkość liniową i kątową ruchu obrotowego, • wymienić następstwa ruchu obrotowego.	• scharakteryzować następstwa ruchu obrotowego.	• przedstawić następstwa ruchu obrotowego w powiązaniu z jego cechami.	• omówić przyczyny i konsekwencje działania siły Coriolisa.
11. Rachuba czasu	• odczytywać czas z map stref czasowych.	• rozróżniać pojęcia czasu miejscowego, strefowego i urzędowego.	• obliczać różnicę czasu miejscowego na podstawie różnicy długości geograficznej.	• obliczać różnice wszystkich rodzajów czasu, • obliczać położenie na podstawie różnic czasu.	• przedstawić zmianę czasu przy przekraczaniu południka 180°.
12. Ruch obiegowy Ziemi	• zdefiniować ruch obiegowy Ziemi.	• omówić cechy ruchu obiegowego, • podać daty początków astronomicznych pór roku, • określić, kiedy kąt padania promieni słonecznych w Polsce jest największy i najmniejszy.	• podać kąt nachylenia osi ziemskiej do płaszczyzny orbity, • omówić dzienną wędrówkę Słońca w różnych porach roku, w umiarkowanych szerokościach geograficznych.	• odczytywać położenie Słońca na tle gwiazdozbiorów Zodiaku, • omówić następstwa ruchu obiegowego.	• zdefiniować <i>aphelium</i> i <i>peryhelium</i>.
13. Strefy oświetlenia Ziemi	• wymienić strefy oświetlenia Ziemi, • podać nazwę obowiązującego w Polsce kalendarza.	• podać cechy charakterystyczne, w tym zasięg, stref oświetlenia Ziemi.	• opisywać oświetlenie Ziemi w ciągu roku w różnych szerokościach geograficznych, • obliczać kąt padania promieni słonecznych w dniach przesilen i równonocy w strefie umiarkowanej.	• obliczać kąt padania promieni słonecznych w dniach przesilen i równonocy w strefie międzyzwrotnikowej.	• rozpoznawać położenie miejsca po dziennej wędrówce Słońca w dniach przesilen i równonocy.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
DZIAŁ 3. Sfery Ziemi					
14. Zróżnicowanie temperatury powietrza na Ziemi	- scharakteryzować troposferę, - obliczyć średnią temperaturę powietrza (dobową i roczną) i amplitudę dobową i roczną temperatury powietrza.	- wymienić warstwy atmosfery, - omówić zależność temperatury powietrza od szerokości geograficznej.	analizować roczną amplitudę temperatury powietrza.	omówić przyczyny zróżnicowania temperatury powietrza na kuli ziemskiej.	przedstawić mechanizm powstawania efektu cieplarnianego i problem dziury ozonowej.
15. Wiatr wieje i wieje...	zdefiniować niż i wyż atmosferyczny oraz ciśnienie atmosferyczne i wiatr.	- przedstawić ruch powietrza w układach barycznych na półkuli północnej, - podać nazwy wiatrów i obszary ich występowania: pasaty, monsuny, bryza, fen.	- scharakteryzować: pasaty, monsuny, bryzę, fen, - scharakteryzować cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej.	- omówić globalną cyrkulację powietrza, - wyjaśnić przyczyny odchylania kierunków wiatrów.	omówić wpływ poszczególnych rodzajów wiatrów na klimat.
16. Dlaczego pada?	wymienić warunki powstawania chmur i opadów.	- rozróżnić podstawowe grupy chmur, - wskazać na Ziemi miejsca o największych i najmniejszych sumach opadów rocznych.	- przedstawić rodzaje opadów (konwekcyjne, orograficzne, frontalne), - przedstawić warunki, w których dochodzi do pustosywnienia.	- wyjaśnić przyczyny zróżnicowania sum opadów rocznych i rocznego rozkładu opadów na świecie, - podać przyczyny powstania wskazanych pustyń świata.	zdefiniować wilgotność bezwzględną i względną, temperaturę punktu rosy, poziom kondensacji.
17. Pogoda i klimat	definiować pogodę i klimat.	omówić elementy pogody i składniki klimatu.	analizować i konstruować wykresy klimatyczne.	analizować mapy synoptyczne.	na podstawie zdjęć satelitarnych prognozować pogodę.
18. Zróżnicowanie klimatyczne naszej planety	wymienić strefy klimatyczne Ziemi.	- omówić czynniki klimatotwórcze, - analizować wykresy klimatyczne.	- podać zasięg stref klimatycznych, - konstruować wykresy klimatyczne.	charakteryzować poszczególne strefy klimatyczne.	- wskazywać zależność działalności gospodarczej człowieka od klimatu, - scharakteryzować klimat miasta.
19. Woda na Ziemi – hydrosfera	- wymienić elementy hydrologiczne, - podać przykłady wykorzystania wody w życiu i gospodarce człowieka.	zdefiniować poszczególne elementy hydrologiczne.	- opisać ruchy wody morskiej, - podać przykłady typów genetycznych jezior, - definiować pojęcia związane z siecią rzeczną.	- analizować wpływ prądów morskich na środowisko wybrzeży, - rozpoznawać na mapie typy mórz.	- analizować oceany pod względem zróżnicowania zasolenia, - rozpoznawać typy źródeł.
20. Co mamy pod nogami?	- zdefiniować skałę, - podać główne grupy skał.	podać i zaklasyfikować do głównych grup skał przykłady skał ważnych dla gospodarki.	wyjaśnić pojęcie i omówić podział surowców mineralnych.	klasyfikować i rozpoznawać skały wszystkich grup, podać ich zastosowanie.	omówić metamorfizm i jego znaczenie.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
21. Litosfera	• podać główne warstwy wnętrza Ziemi, • zdefiniować płytę litosfery i podać przykład.	• omówić budowę litosfery, • wskazać płyty litosfery.	• omówić zjawiska na granicach płyt litosfery, • wymienić główne wydarzenia w poszczególnych erach dziejów Ziemi.	• omówić przyczyny ruchu płyt litosfery, • wymienić orogenezy, podać rodzaje gór z przykładami i ich charakterystyczne cechy.	• omówić wydarzenia w poszczególnych erach geologicznych, • omówić ruchy epejrogeniczne i izostatyczne.
DZIAŁ 4. Rzeźbiarze łądów					
22. Siły drzemiące we wnętrzu Ziemi	• wymienić czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni, • zdefiniować wulkanizm.	• wymienić i zdefiniować elementy budowy wulkanu, • podać przykłady wulkanów, • zdefiniować obszary sejsmiczne i asejsmiczne.	• wskazać obszary sejsmiczne i występowania czynnych wulkanów na świecie.	• dostrzegać zależności między granicami płyt litosfery i obszarami aktywności sejsmicznej i wulkanicznej.	• wskazać nieczynne wulkany w Polsce, podając czas ich aktywności, • przygotować opisy wybuchów wulkanów w czasach historycznych.
23. Rola wód w kształtowaniu krajobrazu	• podać przykłady rzeźby terenu ukształtowanej przez wodę.	• wymienić elementy rzeźby w poszczególnych odcinkach biegu rzeki, • rozróżnić wybrzeża erozyjne i akumulacyjne.	• scharakteryzować rzeźbotwórczą działalność rzeki w poszczególnych odcinkach (erozja, akumulacja).	• omówić rzeźbotwórczą działalność morza, (abrazja, akumulacja), • podać przyczyny powstawania podstawowych typów wybrzeży.	• omówić powstawanie atoli, • omówić rozwój polskiego wybrzeża.
24. Wędrujące wydmy	• określić czynniki sprzyjające działalności wiatru.	• zdefiniować akumulacyjną i erozyjną działalność wiatru, • podać przykłady form eolicznych.	• klasyfikować formy eoliczne, • rozpoznawać wydmy: paraboliczną i barchan.	• omówić powstawanie wiatrowych form erozyjnych (wskutek korozji, deflacji) i form akumulacyjnych, • podać przykłady regionów aktywnej działalności wiatru.	• przedstawić zróżnicowanie wydm na świecie i w Polsce.
25. Lodowce	• zdefiniować lodowce górski i kontynentalny, • podpisać elementy lodowca górskiego.	• omówić warunki powstawania lodowców.	• podać przykłady form erozyjnej i akumulacyjnej działalności lodowców górskiego i kontynentalnego.	• charakteryzować formy polodowcowe lodowców górskiego i kontynentalnego, podając przykłady.	• wskazać zasięgi zlodowaceń na świecie, podając przykłady współczesnych form polodowcowych.